

**Rozporządzenie
Ministra Pracy i Opieki Społecznej**

z dnia 23 grudnia 1927 r.

w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

Na mocy ust. 2 art. 6, ust. 2 art. 17, ust. 2 art. 47, ust. 2 art. 50 i art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o emigracji (Dz. U. R. P. № 89, poz. 799) zarządzam co następuje:

Do art. 1.

O osobach, objętych pojęciem emigranta.

§ 1. Przez pracę w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji uważać należy tak pracę fizyczną, jak i pracę umysłową, wykonywaną na podstawie stosunku najmu pracy lub samoistnie w celu zarobkowym.

§ 2. Przez osadnictwo uważać należy osiedlenie się dla pracy na roli na własnym lub wydzierżawionym gospodarstwie, względnie i na innych warunkach, o ile w tym ostatnim wypadku opuszczenie terytorjum Rzeczypospolitej przez daną osobę następuje wraz z rodziną na skutek zaangażowania, dokonanego w granicach zezwolenia, udzielonego w trybie przewidzianym w ust. 2 art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

§ 3. Za robotników sezonowych uważać należy pracowników fizycznych, zajętych na podstawie stosunku najmu pracą, która z natury swej trwa przez okres czasu krótszy od roku jednego.

§ 4. Osoby, towarzyszące personelowi dyplomatycznemu lub konsularnemu mogą być uznane za emigrantów, jeżeli ich charakter służbowy wynika z umowy pracy.

§ 5. Nie będą uważane za występy gościnne artystów takie występy, które dokonywane są na podstawie umowy z przedsiębiorcą zagranicznym, zawartej na okres czasu dłuższy od 3 miesięcy.

§ 6. Wyjazdy w sprawach handlowych i przemysłowych kupców, fabrykantów, komiwojazerów i wogóle przedsiębiorców lub pracowników stale w jakimkolwiek przedsiębiorstwie zatrudnionych, o ile wyjazd związany jest z interesami przedsiębiorstwa, znajdującego się na terytorjum Rzeczypospolitej, uważane będą jako dokonywane tylko dla pracy dorywczej.

§ 7. Nie mogą być uważane za emigrantów osoby, co do których wyłączone jest przypuszczenie, że opuszczają granice Rzeczypospolitej w celach, oznaczonych w art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, a mianowicie:

- a) pozostające w służbie państwowej lub samorządowej,
- b) delegowane przez instytucje filantropijne, społeczne lub gospodarcze oraz stowarzyszenia w celach, związanych z działalnością tych instytucyj lub stowarzyszeń,

- c) wyjeżdżające w celu wzięcia udziału w zebraniach międzynarodowych, zawodach sportowych, zjazdach naukowych lub na studia naukowe,
- d) wyjeżdżające w celu kształcenia się,
- e) wyjeżdżające w celu wypoczynku, poratowania zdrowia, lub w celu towarzyszenia osobie chorej,
- f) wyjeżdżające w nagłych sprawach rodzinnych,
- g) wyjeżdżające w celu zwiedzenia krajów obcych.

§ 8. Wszystkie osoby, opuszczające terytorjum Rzeczypospolitej a niewyłączone z pojęcia emigranta na podstawie §§ 6 i 7 niniejszego rozporządzenia, uważane będą za emigrantów.

§ 9. Urząd Emigracyjny, względnie jego organa, mogą nie uznać za emigranta każdej osoby niewyłączonej nawet z pojęcia emigranta na podstawie §§ 6 i 7, o ile stwierdzą, że cel opuszczenia przez nią terytorjum Rzeczypospolitej nie odpowiada celom, przewidzianym w art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

W wypadku przewidzianym ust. 1 niniejszego paragrafu, na żądanie osoby zainteresowanej, winno być jej wydane odpowiednie poświadczenie o nieuznaniu jej za emigranta.

Do art. 2.

O rozciągnięciu opieki na odbywających podróże zamorską.

§ 10. Postanowienie Urzędu Emigracyjnego o rozciągnięciu opieki w granicach art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji może dotyczyć albo wszystkich podróży zamorskich, albo podróży do niektórych tylko krajów.

§ 11. Postanowienie o rozciągnięciu opieki winno być podane do wiadomości publicznej drogą ogłoszenia w „Monitorze Polskim“.

§ 12. Przedsiębiorstwa, nie posiadające koncesji na przewóz emigrantów, mogą przewozić osoby odbywające podróż do krajów i w warunkach objętych postanowieniem Urzędu Emigracyjnego o rozciągnięciu opieki lecz tylko w tym wypadku, jeżeli Urząd Emigracyjny zezwoli na przewiezienie danej osoby przez przedsiębiorstwo niekoncesjonowane.

Do art. 6 ust. 1, 2, 3.

Wydawanie zaświadczeń, stwierdzających prawo emigranta do uzyskania paszportu emigracyjnego.

§ 13. Do wydawania zaświadczeń kompetentny jest ten państwowy urząd pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami (komunalny urząd pośrednictwa pracy w województwie śląskim), w którego okręgu petent zamieszkuje.

§ 14. Urząd Emigracyjny może zarządzić, że wydawanie zaświadczeń dla niektórych okręgów lub dla niektórych kategorii osób dokonywane będzie przez ten Urząd bezpośrednio, względnie przez jego ekspozyturę lub w wyjątkowych wypadkach przez inny urząd pośrednictwa pracy, niż wskazany w § 13.

§ 15. Osobom, pragnącym wyemigrować do kraju, do którego imigracja ograniczona jest przepisami tego kraju do pewnej liczby imigrantów, zaświadczenia wydawane będą w takiej ilości, by liczbą osób wyjeżdżających faktycznie do danego kraju nie przekraczała tej liczby.

§ 16. Osobom, pragnącym wyemigrować w charakterze osadników, zwerbowanych na zasadzie zezwolenia udzielonego na podstawie art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji lub robotników najętych na zasadzie zezwolenia udzielonego na mocy art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, zaświadczenia wydawane będą na obszarze, na którym werbunek lub najmowanie są dopuszczone i w okresie czasu, na który zezwolenie zostało udzielone.

Przy wydawaniu zaświadczeń w wypadkach wyżej wskazanych uwzględnić należy specjalne warunki, którym powinny odpowiadać osoby, pragnące wyemigrować w charakterze osadników lub robotników najętych do pracy zagranicą, o ile warunki takie przewidziane są w udzielonym na podstawie art. 51 lub 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji zezwoleniu.

§ 17. Przed wydaniem zaświadczenia organ wydający zaświadczenie powinien sprawdzić, czy nie zachodzą przeszkody do wydania zaświadczenia, przewidziane w ust. 3 art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

W tym celu organ wydający zaświadczenie ma prawo żądać od petenta przedstawienia odpowiednich dowodów.

§ 18. W tych wypadkach, w których ustalenie braku przeszkód do emigracji lub wogóle do wyjazdu zagranicę zależne jest od potwierdzenia innych władz i nie może być dokonane bezpośrednio przez organ, wydający zaświadczenia, należy, nie wstrzymując wydania zaświadczenia, uczynić z niem odpowiednią adnotację.

Zaświadczenie, wydane z taką adnotacją, uprawniać będzie do otrzymania paszportu emigracyjnego dopiero po ustaleniu przez właściwą władzę braku przeszkód do emigracji.

§ 19. Jeżeli po wydaniu petentowi zaświadczenia, zaszyby w stosunku do petenta okoliczności przewidziane w ust. 3 art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, albo emigracja do odnośnego kraju została w myśl art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji wstrzymana, wreszcie gdyby ustalonym zostało, że dowody, na podstawie których zaświadczenie wydano, były sfałszowane albo zawierały dane niezgodne z istotnym stanem rzeczy, organ, który zaświadczenie wydał, względnie Urząd Emigracyjny, obowiązany jest z reguły zawiadomić o powyższych okolicznościach właściwą władzę administracyjną, uprawnioną do wystawiania paszportów emigracyjnych.

§ 20. Jeżeli osobie, uznanej za emigranta, odmówiono w myśl ust. 3 art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji wydania zaświadczenia, należy zawiadomić o tem właściwą władzę

administracyjną, uprawnioną do wystawiania paszportów na wyjazd zagranicę.

§ 21. Termin ważności wydanych zaświadczeń ustalany będzie przez Urząd Emigracyjny w zależności od kraju, do którego emigrant udaje się, na czas nie dłuższy od 6 miesięcy.

§ 22. Wydawanie zaświadczeń kobietom do lat 21 oraz nieletnim płci męskiej do lat 18 przez organa wymienione w §§ 13 i 14 niniejszego rozporządzenia może być dokonywane tylko na podstawie zezwoleń Urzędu Emigracyjnego, o ile osoby te nie wyjeżdżają przy zachowaniu warunków przewidzianych w ust. 1 i 3 art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

§ 23. W razie odmowy ze strony organów wymienionych w §§ 13 i 14 wydania zaświadczenia, osoba zainteresowana może w ciągu dni 14 od dnia podania jej do wiadomości decyzji odmownej wnieść za pośrednictwem tychże organów odwołanie do Urzędu Emigracyjnego, który rozstrzyga ostatecznie.

§ 24. Do wyjaśnienia organom podwładnym, jakim kategorjom osób niedozwolony jest wjazd do państwa emigracyjnego, względnie jakim warunkom odpowiadać winny osoby, pragnące do tego lub innego państwa emigrować, kompetentny jest wyłącznie Urząd Emigracyjny.

§ 25. Mogą być uznane za przepisy prawne państwa emigracyjnego nie pozwalające na wjazd emigrantów do danego państwa również takie przepisy, które ograniczają wykonywanie w tem państwie pracy zarobkowej przez cudzoziemców lub przez pewne kategorje pracowników wogóle.

Do art. 8.

Udzielanie wiadomości o stosunkach w państwach obcych, pod względem konjunktury emigracyjnej, porad w sprawach przesiedlania się zagranicę i ułatwiania wyjazdów.

§ 26. Przez udzielanie wiadomości o stosunkach w państwach obcych pod względem konjunktury emigracyjnej, należy rozumieć udzielanie wiadomości o istniejących w tych państwach widokach znalezienia pracy (§ 1), możliwości osiedlenia się (§ 2), warunkach pracy i płacy, popycie na siłę roboczą oraz stosunkach gospodarczych i przyrodzonych właściwościach krajów obcych wogóle, o ile udzielenie tych ostatnich wiadomości ma na celu wykazanie warunków bytu emigrantów w tych krajach.

§ 27. Przez udzielanie porad w sprawach przesiedlania się zagranicę oraz przez ułatwianie wyjazdów, należy rozumieć udzielanie wszelkiego rodzaju informacji o warunkach, wymaganych przez przepisy emigracyjne państw obcych, o wszelkiego rodzaju formalnościach wymaganych w związku z wyjazdem emigranta w urzędach państwowych polskich, przedsiębiorstwach przewozowych lub przedstawicielstwach państw obcych, pośredniczenie w załatwianiu wspomnianych formalności, nie wyłączając pisania podań,

komunikowanie wiadomości o zapotrzebowaniach na siłę roboczą ze strony pracodawców państw obcych lub ich przedstawicieli, zgłoszonych na podstawie art. 51 i 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

§ 28. Zezwolenia, o których mowa w art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, wydawane będą przedstawicielom i instytucjom, oznaczonym w ust. 2 tegoż artykułu, tylko w tym wypadku, jeżeli Urząd Emigracyjny uzna, że istnieje potrzeba udzielania wiadomości lub porad i ułatwiania wyjazdów.

§ 29. W zezwoleniu, oprócz wymienienia nazwiska przedstawiciela, względnie nazwy instytucji, należy wskazać: a) do wykonywania jakich czynności z oznaczonych w art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji zezwolenie uprawnia, b) na jakim obszarze czynności te mogą być wykonywane, c) czy wymagane jest prowadzenie specjalnych biur celem wykonywania tych czynności i jeżeli jest wymagane, to w jakich miejscowościach biura winny się znajdować, d) wysokość opłat, które mogą być pobierane od emigrantów za okazywane im usługi.

§ 30. Udzielanie wiadomości lub porad w §§ 26 i 27 wymienionych, może być dokonywane jedynie na podstawie danych, ogłoszonych w drodze urzędowej albo otrzymanych z Urzędu Emigracyjnego lub przez Urząd Emigracyjny sprawdzonych i po uznaniu przez Urząd Emigracyjny celowości udzielenia tej lub innej wiadomości lub porady.

§ 31. Urząd Emigracyjny mocen jest wydać zarządzenia, ażeby wiadomości i porady udzielane były w sposób przez Urząd Emigracyjny określony.

§ 32. Urząd Emigracyjny może te instytucje, które uzyskały zezwolenia, zobowiązać do rozpowszechniania w sposób przez ten Urząd wskazany wiadomości urzędowych, mających za zadanie przeciwdziałanie agitacji wychodźczej oraz nielegalnemu werbunkowi emigrantów.

Do art. 17 ust. 2.

Liczba członków Państwowej Rady Emigracyjnej oraz przedstawicieli organizacji, wchodzących w skład tej Rady.

§ 33. Państwowa Rada Emigracyjna składa się: a) z 15 członków, powołanych zgodnie z p. a ust. 1 art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji;

b) z 7 przedstawicieli organizacji, powołanych do udziału w Radzie na podstawie p. b ust. 1 art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, licząc po 1 przedstawicieli od każdej powołanej organizacji;

c) z 5 przedstawicieli organizacji, powołanych do udziału w Radzie na podstawie p. c ust. 1 art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, licząc po 1 przedstawicieli od każdej powołanej organizacji.

Do art. art. 25 ust. 1, 26, 27 ust. 1 i 2.

Wydawanie koncesyj na przewóz emigrantów, składanie deklaracji o wydanie koncesji, odmowa wydania koncesji.

§ 34. Przedsiębiorstwo, pragnące otrzymać koncesję na przewóz emigrantów, winno złożyć do Urzędu Emigracyjnego podanie według wzoru załączonego do niniejszego rozporządzenia (zał. № 1).

§ 35. Wniosek Urzędu Emigracyjnego o wydanie przedsiębiorstwu koncesji winien być poprzedzony sprawdzeniem danych, zawartych w podaniu, stwierdzeniem, że przedsiębiorstwo rozporządza środkami transportowymi, odpowiednimi pod względem higieny i bezpieczeństwa oraz ewentualnie doniesieniem, że pełnomocnik przedsiębiorstwa został przez Urząd Emigracyjny zatwierdzony.

§ 36. Koncesje (zał. № 2) wydawane będą na okres roku kalendarzowego.

§ 37. Podanie przedsiębiorstwa, pragnącego otrzymać koncesję, winno być złożone w terminie do dnia pierwszego października, a przyjęcie koncesji winno nastąpić do dnia pierwszego grudnia roku poprzedzającego rok kalendarzowy, na który koncesja wydaje się.

Niewydanie koncesji do dnia pierwszego grudnia równoznaczne jest z odmową wydania takowej.

§ 38. Od decyzji odmawiającej wydania koncesji nie przysługuje żaden środek prawny.

Pełnomocnictwo udzielane przez cudzoziemców lub spółki cudzoziemskie.

§ 39. Pełnomocnictwo, udzielane przez cudzoziemców lub spółki cudzoziemskie w myśl art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, winno być wystawione zgodnie z przepisami obowiązującymi w miejscu zamieszkania cudzoziemca lub w miejscu siedziby spółki oraz w tym ostatnim wypadku przez osoby upoważnione do podpisywania firmy.

§ 40. Pełnomocnictwo powinno zawierać upoważnienie pełnomocnika do wykonywania na terytorjum Rzeczypospolitej wszelkich czynności związanych z przewozem emigrantów na podstawie koncesji, a w szczególności do 1) zarządzania biurami i oddziałami przedsiębiorstwa, 2) zwalniania pracowników biura i oddziałów, 3) zawierania, rozwiązywania i odnawiania w imieniu przedsiębiorstwa, osobiście lub przez pracowników, zatrudnionych w biurze i oddziałach, umów przewozowych zgodnie z przepisami w Polsce obowiązującymi, 4) załatwiania w imieniu i ze środków przedsiębiorstwa wszelkiego rodzaju pretensyj materialnych, wyniknąć mogących z powodu wykonywania koncesji, w myśl przepisów prawa, 5) wypłacania za przedsiębiorstwo wszelkiego rodzaju odszkodowań oraz zwrotów pieniędzy w wypadkach przepisami o emigracji przewidzianych na wezwania władz emigracyjnych, oparte na przepisach prawnych.

§ 41. Pełnomocnikowi winno być zakazane podstawianie na swoje miejsce, w stosunku do całości lub części pełnomocnictwa, innej osoby bez zgody Urzędu Emigracyjnego. W pełnomocnictwie należy wskazać pracownika przedsiębiorstwa, który w razie nieobecności, odwołania, choroby lub śmierci pełnomocnika będzie go zastępował. Mianowanie nowego pełnomocnika winno nastąpić w terminie wskazanym przez Urząd Emigracyjny.

§ 42. Należycie poświadczony odpis pełnomocnictwa przedsiębiorstwo obowiązane jest przedłożyć Urzędowi Emigracyjnemu.

Do art. 27 ust. 3.

O zmianie warunków koncesji.

§ 43. Z chwilą otrzymania zawiadomienia o zmianie na podstawie ust. 3 art. 27 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji warunków koncesji, przedsiębiorstwo obowiązane jest zaprzestać dokonywania wszystkich czynności objętych zmianą warunków, a to pod rygorem przewidzianymi w ust. 2 art. 28 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

Do art. 28 ust. 2.

O konfiskacie kaucji.

§ 44. We wniosku Urzędu Emigracyjnego o konfiskacie kaucji winno być wskazane: a) do jakich warunków koncesji przedsiębiorstwo nie zastosowało się, b) na czym polega niezastosowanie się, c) jakie są wyjaśnienia przedsiębiorstwa, d) czy chodzi o konfiskatę kaucji w całości lub w części i jeśli w części, to w jakiej.

Wyjaśnienia przedsiębiorstwa powinny być przedstawiane przy wniosku, o ile przedsiębiorstwo złożyło je w terminie 28 dni od dnia wezwania Urzędu Emigracyjnego.

Do art. 29.

Biura przedsiębiorstwa.

§ 45. Biuro prowadzone przez przedsiębiorstwo w Warszawie, jako też biura oddziałów, przeznaczone być winny wyłącznie dla wykonywania czynności z przewozem emigrantów związanych.

Urząd Emigracyjny oznacza, jakie czynności w zakresie załatwiania formalności niezbędnych przy wyjeździe emigrantów, z którymi przedsiębiorstwo zawarło umowę przewozową, uważane będą jako czynności związane z przewozem.

Zabronione jest dokonywanie w biurach tych jakichkolwiek czynności handlowych, operacyj bankowych, wymiany pieniędzy i t. d., bez zezwolenia Urzędu Emigracyjnego i innych władz właściwych.

§ 46. Biuro w Warszawie i oddziały przedsiębiorstwa w innych miastach mogą być otwierane tylko na rachunek własny przedsiębiorstwa i we własnym zarządzie.

Do art. 32.

Zaspokajanie pretensyj emigrantów z kaucji.

§ 47. Podania emigrantów w sprawach zwrotu wpłaconych przez nich przedsiębiorstwu przewo-

wemu pieniędzy, względnie zwrotu kosztów lub wypłacenia odszkodowań przez przedsiębiorstwo przewozowe, mogą być zgłaszane słownie lub na piśmie.

Zażalenia zgłoszone słownie winny być zaprookółowane.

§ 48. Zażalenia mogą być zgłaszane w ekspozyturach i etapach emigracyjnych (art. 12 p. a), w państwowych urzędach pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami, u radcy do spraw emigracyjnych przy Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej w Gdańsku, w przedstawicielstwach dyplomatycznych i konsularnych Rzeczypospolitej u radców do spraw emigracyjnych i u ich zastępców, u delegatów Urzędu Emigracyjnego wyznaczonych na podstawie art. 47 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, lub bezpośrednio w Urzędzie Emigracyjnym.

Podania lub protokoły w sprawie zażaleń emigrantów należy bezzwłocznie przysyłać do Urzędu Emigracyjnego.

§ 49. Urząd Emigracyjny po otrzymaniu podania lub protokołu, względnie po sporządzeniu przez siebie protokołu, niezwłocznie zakomunikuje zainteresowanemu przedsiębiorstwu przewozowemu o treści zgłoszonego zażalenia.

Przedsiębiorstwo w terminie najpóźniej 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia obowiązane jest donieść, czy uważa pretensje za słuszne, czy też zgłasza sprzeciw.

§ 50. W razie uznania przez przedsiębiorstwo pretensji za słuszną, pretensja winna być przez przedsiębiorstwo zaspokojona z uwzględnieniem przepisu zawartego w § 68 niniejszego rozporządzenia.

§ 51. Jeżeli w ciągu 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o uznaniu dokonanego obrachunku za prawidłowy pretensja nie będzie zaspokojona przez przedsiębiorstwo, Urząd Emigracyjny zarządzi wypłacenie skarżącemu należności z kaucji.

§ 52. W razie wniesienia sprzeciwu szczegółowe wyjaśnienia winny być złożone przez przedsiębiorstwo w terminie 2 tygodni, jeśli niezbędne dane mogą być uzyskane na terytorjum Rzeczypospolitej, i w terminie do 3 miesięcy, jeżeli zachodzi konieczność zebrania tych danych zagranicą.

§ 53. Po otrzymaniu wyjaśnień Urząd Emigracyjny przeprowadzi dochodzenia, które uzna za potrzebne i wyda orzeczenie, oparte na uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy.

§ 54. Orzeczenie może albo oddalić pretensje, albo uznać ją za słuszną w całości lub w części.

Orzeczenie winno być podane do wiadomości osobie, która pretensję zgłosiła oraz przedsiębiorstwu przewozowemu.

§ 55. W razie niezastosowania się przedsiębiorstwa do wydanego przez Urząd Emigracyjny orzeczenia w ciągu 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wydanem orzeczeniu, należność emigranta potrąconą będzie z kaucji.

§ 56. Orzeczenie Urzędu Emigracyjnego wydane na podstawie art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji jest ostateczne i może być zaskarżone tylko do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Do art. 34.

Pracownicy przedsiębiorstwa.

§ 57. Znajomość języka polskiego u pracowników przedsiębiorstwa przyjmujących emigrantów w portach wsiadania i przeznaczenia oraz konwojujących transport, winna być stwierdzona na żądanie Urzędu Emigracyjnego w sposób przez ten Urząd określony.

§ 58. Wzory odznak i legitymacyj służbowych pracowników przedsiębiorstwa konwojujących transport winny być przedstawione Urzędowi Emigracyjnemu do wiadomości.

Przedsiębiorstwo wyznacza pracowników swych konwojujących transport emigrantów, udających się koleją do portu wyjazdu, za uprzednią zgodą Urzędu Emigracyjnego.

Do art. 35.

Odwołanie pełnomocnika lub kierownika oddziału.

§ 59. W wypadku zażądania przez Urząd Emigracyjny odwołania pełnomocnika lub kierownika oddziału, odwołanie powinno nastąpić w terminie wskazanym przez ten Urząd.

Do art. 39.

Obowiązki przedsiębiorcy wynikające z umowy przewozowej.

§ 60. Przedsiębiorstwo obowiązane jest wydawać emigrantowi kwit na jego bagaż powierzony przedsiębiorstwu, za którego zwrotem otrzymuje emigrant swój bagaż w porcie lądowania lub przesiadania. Przepis ten dotyczy również drogi lądowej, o ile konwojent przyjął bagaż od emigranta i ze swej strony powierzył go kolei.

§ 61. Racjeienne wyżywienia dla każdego emigranta i ilość dłań wody słodkiej na statku przedsiębiorstwo podawać winno do wiadomości Urzędu Emigracyjnego oraz do wiadomości emigrantów przez ogłoszenie w języku polskim na statku.

Urząd Emigracyjny może żądać uzupełnienia wyżywienia lub zmiany sposobu przyrządzania go, o ile uzna to za konieczne.

§ 62. Wśród służby sanitarnej statku przeznaczonego do przewozu emigrantów znajdować się winna przynajmniej jedna osoba, władająca dostatecznie językiem polskim.

§ 63. Ubezpieczenie emigranta od wypadku winno być dokonywane na cały czas trwania podróży według taryfy przewidzianej na wypadki śmierci oraz kalectwa za zł. 2000 sumy ubezpieczonej.

Ubezpieczenie emigranta od wypadku nie ogranicza odpowiedzialności przedsiębiorstwa przewozowego za straty wynikłe z tego wypadku, o ile jest to przewidziane właściwymi przepisami prawnymi.

Bagaż emigrantów winien być ubezpieczony od utraty i uszkodzenia co najmniej w sumie 500 zł.

W każdym bądź razie wypłata emigrantowi odszkodowania przez towarzystwo ubezpieczeniowe nie zwalnia przedsiębiorstwa przewozowego od ponoszenia dodatkowej odpowiedzialności. Jeżeli rzeczywiste straty, które poniósł emigrant wskutek utraty lub uszkodzenia jego bagaży były wyższe niż kwota wypłacona mu przez towarzystwo ubezpieczeniowe.

Ubezpieczenie nie obowiązuje przy przewozie emigrantów, udających się drogą lądową do krajów położonych na kontynencie Europy.

§ 64. Przedsiębiorstwo przewozowe obowiązane jest traktować emigrantów z Polski nie gorzej od emigrantów z kraju, pod którego banderą statki przedsiębiorstwa pozostają i stosować do nich obowiązujące w tym kraju przepisy emigracyjne, o ile przepisy te przewidują warunki korzystniejsze dla emigrantów od warunków, przewidzianych w przepisach polskich.

Do art. 41.

Taryfy.

§ 65. Taryfy przedstawiane do zatwierdzenia Urzędowi Emigracyjnemu winny określać ceny przewozu emigrantów dorosłych oraz dzieci z wymienieniem do jakiego wieku dzieci a) wolne są od opłaty, b) opłacają $\frac{1}{4}$ ceny przewozowej, c) opłacają $\frac{1}{2}$ ceny przewozowej.

Taryfy winny przewidywać również ilość bagażu wolnego od opłat w kilogramach (lub w metrach sześciennych) i opłaty za bagaż dodatkowy.

§ 66. Taryfy opiewać winny zasadniczo w walucie polskiej, wszakże na życzenie emigranta opłaty uskuteczniane być mogą również w walucie obcej za zgodą przedsiębiorstwa i Urzędu Emigracyjnego.

Do art. 42.

§ 67. Przedsiębiorstwu nie wolno przewozić emigrantów statkami, uznanymi przez Urząd Emigracyjny za niezdatne do tego celu.

Przedsiębiorstwo winno przedłożyć przedstawicielowi Urzędu Emigracyjnego w porcie odjazdu przed odejściem każdego statku pasażerskiego szczegółową listę tych wszystkich pasażerów bez względu na klasę, którą jadą, którzy wyjechali z Polski lub są obywatelami polskimi.

Jeżeli statek wychodzi z portów w Gdyni i Gdańsku, wspomniana wyżej lista winna zawierać wykaz wszystkich pasażerów w ogólności, wyjeżdżających tym statkiem.

Do art. 44 i art. 45.

○ zwrotach pieniędzy dokonywanych przez przedsiębiorstwa przewozowe.

§ 68. O każdym zwrocie pieniędzy emigrantowi, względnie o zwrocie kosztów lub o wypłacie

w wypadkach przewidzianych w art. 44 i 45 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji przedsiębiorstwo przewozowe obowiązane jest zawiadomić Urząd Emigracyjny z podaniem wysokości wypłaconej sumy i powodu jej wypłacenia.

Urząd Emigracyjny w razie uznania, że obrachunku dokonano z krzywdą dla emigranta, może żądać wyrównania obrachunku.

Do art. 47.

Ilość delegacji na koszt przedsiębiorstwa, czas trwania poszczególnych delegacji oraz inne bliższe przepisy i warunki tych delegacji.

§ 69. Ilość delegacji na koszt przedsiębiorstwa przy transportach drogą morską określa się w stosunku do ilości emigrantów przewiezionych przez przedsiębiorstwo w ciągu danego roku koncesyjnego, licząc po 1 delegacji na każdych 600 emigrantów do Ameryki Północnej i 400 emigrantów do każdego innego kraju. Ilość delegacji tych nie może być mniejsza jednak od 3 do Ameryki Północnej, 6 do Ameryki Centralnej, 10 do Ameryki Południowej, 3 do Palestyny i 1 do każdego innego kraju.

§ 70. Delegatowi przy delegacjach, przewidzianych w § 69, przedsiębiorstwo obowiązane jest udzielać bezpłatnego przejazdu okrętem w I klasie w obie strony wraz z utrzymaniem, wszakże jeśli Urząd Emigracyjny tego zażąda, delegat odbędzie podróż w klasie II lub III.

§ 71. Wypłacanie diet przy delegacjach przewidzianych w § 69 przytem za cały czas znajdowania się statku w podróży obowiązuje przedsiębiorstwo tylko w tym wypadku, jeśli delegatem jest funkcjonariusz Urzędu Emigracyjnego. Temuż delegatowi winno przedsiębiorstwo udzielać także podczas postoju statku w porcie przeznaczenia nie dłużej jednak każdorazowo niż w ciągu 7 dni pomieszczenia na statku wraz z utrzymaniem w tej klasie, w której delegat podróż odbył.

§ 72. Przy transportach, udających się drogą lądową do południowych portów wsiadania delegat Urzędu Emigracyjnego wyznaczony będzie we wszystkich wypadkach, kiedy transport składa się ze 100 emigrantów lub więcej, w każdym bądź razie nie mniej niż 6 razy na rok.

§ 73. Delegatowi przy transportach wspomnianych w § 72 przedsiębiorstwo obowiązane jest udzielać bezpłatnego przejazdu kl. III z miejsca odjazdu transportu do portu wsiadania i II kl. z portu wsiadania do miejsca odjazdu oraz wpłacać dla niego do Urzędu Emigracyjnego diety za dni 14.

§ 74. Przy udzielaniu w drodze wyjątku zezwolenia na przewóz emigrantów drogą lądową do innych niepolskich portów wsiadania, delegat wyznaczony być może do każdego transportu, na warunkach w poprzednim paragrafie wspomnianych.

Do art. 48.

Tłumacz na statku, napisy w języku polskim na statku.

§ 75. Znajomość języka polskiego tłumacza winna być stwierdzona piśmiennem zaświadczeniem Urzędu Emigracyjnego, względnie przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego Rzeczypospolitej.

§ 76. Tłumacz powinien przebywać w pomieszczeniach przeznaczonych dla emigrantów i okazywać emigrantom pomoc w porozumiewaniu się z personelem statku. Tłumacz nie może być obciążony takimi obowiązkami, które utrudniałyby mu pełnienie jego właściwych funkcji.

§ 77. Napisy w języku polskim powinny się znajdować w pomieszczeniach dla emigrantów polskich i dotyczyć winny wskazówek o środkach ratunkowych, o przeznaczeniu pomieszczenia, przepisów obowiązujących na statku i innych, o ile te ostatnie znajdują się na statku w językach obcych w pomieszczeniach dostępnych dla emigrantów.

Do art. 50.

Normy przy przewozie do Polski obywateli polskich pozostających bez środków do życia.

§ 78. Na każdym 100 emigrantów polskich, przewiezionych przez przedsiębiorstwo w danym okresie koncesyjnym, przedsiębiorstwo obowiązane jest przewieźć do Polski w tych samych warunkach, w jakich podróżują emigranci, jedną osobę bezpłatnie oraz jedną osobę za połowę ceny karty okrętowej w III kl.

Do art. art. 53, 54, 55.

Najmowanie robotników przez pracodawców zagranicznych.

§ 79. Zezwolenie Urzędu Emigracyjnego uprawniające do najmowania robotników polskich do pracy zagranicą (§§ 1 i 3) nie jest wymagane, jeżeli pracodawca zagraniczny lub jego przedstawiciel w ciągu jednego miesiąca najmuje nie więcej niż 2 robotników.

§ 80. Państwowe urzędy pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami (lub komunalne urzędy pośrednictwa pracy w województwie śląskim) nie mogą przystąpić do wstępnych nawet czynności, związanych z najmowaniem robotników przed otrzymaniem zawiadomienia Urzędu Emigracyjnego, że na najmowanie robotników pracodawca zagraniczny otrzymał zezwolenie w drodze art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji przewidzianej.

§ 81. Zapotrzebowania pracodawców zagranicznych, o których mowa w art. 54 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji, zgłaszane być winny do Urzędu Emigracyjnego.

§ 82. Przedstawiciel pracodawcy zagranicznego, z wyjątkiem prawnie istniejących organizacyj

pracodawców kraju obcego, powinien posiadać należycie uwierzytelnione upoważnienie swego pracodawcy.

Do art. 68.

Wykrywanie przestępstw.

§ 83. Wykrywanie przestępstw przewidzianych w art. art. 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64 i 65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji łącznie z przeprowadzeniem dochodzeń należy do zakresu czynności ekspozytur Urzędu Emigracyjnego, państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami oraz inspektorów emigracyjnych.

§ 84. Przeprowadza dochodzenie organ, który przestępstwo wykrył, względnie o niem się dowiedział.

§ 85. W sprawach szczególnej wagi Urząd Emigracyjny bądź z własnej inicjatywy, bądź na wniosek organów swych, wymienionych w § 83, przeprowadza dochodzenia przez specjalnie w tym celu delegowanego urzędnika.

§ 86. Organa wymienione w § 83 przedstawiają Urzędowi Emigracyjnemu sprawozdania o przebiegu dochodzenia stosownie do instrukcji, wydanej przez Urząd Emigracyjny oraz przesyłają odnośne akta do tegoż Urzędu w wypadkach, przez Urząd Emigracyjny przewidzianych, celem nadania sprawie właściwego biegu.

§ 87. Urząd Emigracyjny prowadzi wykaz osób, karanych za wykroczenia przeciwko przepisom emigracyjnym (zał. № 3):

Wykaz ten winien być przechowywany w aktach poufnych.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 88. Wniesienie podań, przewidzianych w § 34 niniejszego rozporządzenia, przez przedsiębiorstwo przewozowe, pragnące uzyskać koncesję na przewóz emigrantów na rok 1928, winno nastąpić w okresie czasu do dnia 31 stycznia 1928 roku.

§ 89. Postanowienia art. 38, pp. a i d art. 39, 41, 43, 44, 45, 47 i 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji nie będą miały zastosowania do tych przedsiębiorstw przewozowych, które według warunków udzielonej im koncesji, przewożą na pewnym tylko odcinku drogi emigrantów, z którymi inne przedsiębiorstwa przewozowe zawarły umowy przewozowe.

Przepis ten nie ogranicza jednak w niczem odpowiedzialności przedsiębiorstwa, które zawarło z emigrantem umowę przewozową.

§ 90. Zaświadczenia na otrzymanie bezpłatnych paszportów na wyjazd zagranicę, wydawane na podstawie rozporządzenia wykonawczego z dnia 22 grudnia 1925 r. do ustawy z dnia 17 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. № 133, poz. 949) do chwili wprowadzenia paszportu emigracyjnego, o którym mowa w ust. 1 i 4 art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rze-

czypospolitej o emigracji, wydawane będą w trybie dotychczas przewidzianym.

§ 91. Zgłoszone do dnia wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji zapotrzebowania pracodawców zagranicznych na ro-

botników polskich mogą być załatwione w trybie dotychczas przewidzianym.

§ 92. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Załącznik 1 do rozp. Min. Pracy i Opieki Społ. z dnia 23 grudnia 1927 r. (poz. 37).

DO
URZĘDU EMIGRACYJNEGO
w Warszawie.

Podanie o wydanie koncesji na przewóz emigrantów.

I. a) Imię i nazwisko petenta, względnie nazwa przedsiębiorstwa	I. a)
b) Miejsce zamieszkania petenta, względnie siedziba przedsiębiorstwa	b)
c) Data urodzenia petenta, względnie data założenia przedsiębiorstwa	c)
d) Zawód petenta, względnie rodzaj przedsiębiorstwa	d)

II. a) Kraj do którego będzie przewóz uskutecz- niony	II. a)
b) Porty wyjścia, przeznaczenia, przesiadania	b)
c) Statki, na których uskuteczniiony będzie przewóz	c)

Oświadczam, że przepisy prawa, dotyczącego przedsiębiorstw, trudniących się przewozem emigrantów oraz warunki koncesji są $\frac{\text{mi}}{\text{nam}}$ znane i że w kwestjach odnoszących się do czynności emigracyjnych i spraw z nich wynikających $\frac{\text{podporządkuje}}{\text{podporządkujemy}}$ się wszystkim przepisom państwowym polskim.

Osobiście Wspólnicy, zarządcy firmy odpowiadam odpowiadają wymogom p. a ust. 2 art. 26 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji (Dz. U. R. P. z 1927 r. № 89, poz. 799).

Pełnomocnikiem przedsiębiorstwa wyznaczamy obywatela polskiego odpowiadającego wymogom p. a ust. 2 art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji.

Pełnomocnikowi naszemu udzielamy pełnomocnictw zgodnie z przepisami prawa o emigracji.

Załączniki: (o ile jakie będą).

..... dnia ..... 192... r.

Podpis

Poświadcza się autentyczność podpisu i zgodność z prawem miejscowem.

niepotrzebne pozycje przekreślić

Załącznik 2 do rozp. Min. Pracy i Opieki Społ. z dnia 23 grudnia 1927 r. (poz. 37).

Rzeczpospolita Polska

K O N C E S J A.

Na podstawie art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o emigracji z dnia 11 października 1927 r. (Dz. U. R. P. № 89, poz. 799) niniejszem udziela się .....
koncesji na przewóz emigrantów z Polski do .....
z portem wsiadania na okręt w .....
na statkach .....

Koncesja niniejsza ważna jest do dnia 31 grudnia 192..... r.

Z upłynięciem terminu jej ważności obowiązane jest .....
przystąpić do bezzwłocznej likwidacji swych biur w Polsce, o ile nie uzyska koncesji na rok następny.

Przy wykonywaniu koncesji obowiązują przedsiębiorstwo wszystkie ustawy i rozporządzenia państwowe polskie.

№ .....

Warszawa, dnia ..... 192... r.

Minister Pracy i Opieki Społecznej

Minister Przemysłu i Handlu

Załącznik 3 do rozp. Min. Pracy i Opieki Społ. z dnia 23 grudnia 1927 r. (poz. 37).

W Y K A Z

osób karanych za wykroczenia przeciwko przepisom emigracyjnym.

Litera początkowa nazwiska .....

Nazwisko przestępcy	Imię, zawód i miejsce zamieszkania przestępcy	Oskarżenie z (wymienić odnośny art. rozp. Prezyd. Rzeczypospolitej o emigracji)	Sprawę skierowano do ..... (wymienić do jakiej władzy sądowej, względnie administr. sprawę skierowano)	Wynik oskarżenia (prawomocny wyrok sądowy, względnie prawomocne orzeczenie karne władzy administracyjnej)
1.				
2.				
3.				